

ปัญหาทางกฎหมายตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

ที่ 32/2560 เรื่อง การบรรเทาความเสียหายให้แก่ประชาชน

ในกรณีปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำแม่น้ำ¹

รัตดา ปานภูมิ²

จากการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาทางกฎหมายตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 32/2560 เรื่อง การบรรเทาความเสียหายให้แก่ประชาชนในกรณีปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำแม่น้ำ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาเกี่ยวกับการปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำแม่น้ำ ความหมาย ประวัติความเป็นมา และแนวคิดทฤษฎี กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำแม่น้ำ ซึ่งทำให้ผู้ศึกษาได้รับความรู้ความเข้าใจว่ากฎหมายหลักห้ามปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำแม่น้ำ คือ พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช 2456 ที่มีเจตนารมณ์มุ่งคุ้มครอง รักษา คูเลทางน้ำไว้เพื่อการสัญจรร่วมกันของประชาชน โดยอ้างอิงแนวคิดการใช้ประโยชน์จากสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับประชาชนใช้ร่วมกันและหลักประโยชน์สาธารณะ ซึ่งพื้นที่ทางน้ำสาธารณะถือเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับประชาชนใช้ร่วมกัน โดยหลักแล้วการใช้ทรัพย์สินประเภทนี้ประชาชนทุกคนต่างมีสิทธิเข้าใช้ได้อย่างเสรีโดยไม่จำเป็นต้องได้รับอนุญาตจากฝ่ายปกครอง และไม่ต้องเสียค่าตอบแทน หากการใช้นั้นเป็นการใช้ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการมีอยู่ของทรัพย์สินนั้น กล่าวคือ ทางน้ำสาธารณะนั้นมีอยู่เพื่อการสัญจรร่วมกัน และการอุปโภคบริโภค การใช้ในลักษณะดังกล่าวนี้ถือเป็นการใช้แบบปกติ แต่ถ้าเป็นการใช้ที่ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือนอกเหนือจากนี้ถือเป็นการใช้แบบไม่ปกติ ซึ่งการใช้ประเภทนี้จำเป็นจะต้องได้รับอนุญาตจากฝ่ายปกครองเสียก่อน และหากเป็นการใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตนตามหลักการใช้สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับประชาชนใช้ร่วมกัน ฝ่ายปกครองต้องให้ผู้ใช้เสียค่าตอบแทนในการใช้ด้วย เพราะเป็นการใช้ในลักษณะพิเศษที่เอกชนเฉพาะรายได้ประโยชน์จากทรัพย์สินของแผ่นดินที่ทุกคนในชาติมีสิทธิใช้ในลักษณะเด็ดขาดแต่ผู้เดียวถึงแม้ว่าจะอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่ฝ่ายปกครองสามารถเพิกถอนได้ทุกเมื่อก็ตาม เพื่อให้มีการควบคุม คูแล คูมคุ้มครองและรักษาทางน้ำและไม่เป็นการกีดขวางหรือเป็นอันตรายต่อการเดินเรือหรือการสัญจรร่วมกันของประชาชนเกินความ

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง ปัญหาทางกฎหมายตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 32/2560 เรื่อง การบรรเทาความเสียหายให้แก่ประชาชนในกรณีปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำแม่น้ำ โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐ สันตาสว่าง และคณะกรรมการ คือ รองศาสตราจารย์จุฑามาศ นิสารัตน์ และรองศาสตราจารย์พิมพ์ใจ รื่นเรือง

²นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาเขตบางนา คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

จำเป็นและให้ทางน้ำสาธารณะคงอยู่อย่างยั่งยืนสืบไป จึงต้องกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาอนุญาตในกรณีปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำแม่น้ำที่ชัดเจนและเหมาะสม ดังนั้น การที่รัฐจะออกกฎหมายมาเพื่อขยายขอบเขตการให้อนุญาตแก่เอกชนเฉพาะรายได้ใช้ทางน้ำเพื่อประโยชน์ส่วนตนได้หรือไม่ เพียงใดต้องพิจารณาจากแนวคิดหลักประโยชน์สาธารณะประกอบการใช้ดุลพินิจของรัฐ

จากการศึกษาทำให้ทราบว่าคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 32/2560 เรื่อง การบรรเทาความเสียหายให้แก่ประชาชนในกรณีปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำแม่น้ำ ยังมีความไม่ชัดเจนและซึ่งเป็นปัญหาทางกฎหมายหลายประการ ซึ่งสรุปได้ ดังต่อไปนี้

จากการศึกษาประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการพิจารณาอนุญาตให้ปลูกสร้างอาคารและสิ่งปลูกสร้างล่วงล้ำแม่น้ำ ตามประกาศกระทรวงคมนาคม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแจ้งและการพิจารณาอนุญาตปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำแม่น้ำที่ออกตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 32/2560 เรื่อง การบรรเทาความเสียหายให้แก่ประชาชนในกรณีปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งล่วงล้ำลำแม่น้ำ กรณีข้อ 6 “ประเภทของอาคารและสิ่งล่วงล้ำลำแม่น้ำที่พึงอนุญาตได้ (1) สิ่งล่วงล้ำลำแม่น้ำในพื้นที่กรุงเทพมหานคร นนทบุรี และสมุทรปราการ ที่ปลูกสร้าง ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2456 ถึงวันที่ 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2515 และสิ่งล่วงล้ำลำแม่น้ำทั่วประเทศ ที่ปลูกสร้างตั้งแต่วันที่ 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2515 ถึงวันที่ 23 สิงหาคม พ.ศ. 2537 โดยไม่จำกัดประเภทและลักษณะ” ถือเป็นการเพิ่มเติมหลักเกณฑ์ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนที่ปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำแม่น้ำมีโอกาสได้รับอนุญาตตามกฎหมายเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นการบรรเทาความเดือดร้อนหรือเสียหายของประชาชนดังกล่าว โดยไม่คำนึงถึงความสำคัญของทางน้ำที่มีไว้เพื่อใช้ในการสัญจรร่วมกันของประชาชนทุกคน

ประเด็นปัญหาที่สอง การที่ประกาศกระทรวงคมนาคม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแจ้งและการพิจารณาอนุญาตปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำแม่น้ำที่ออกตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 32/2560 ข้อ 6 “ประเภทของอาคารและสิ่งล่วงล้ำลำแม่น้ำที่พึงอนุญาตได้ (2) สิ่งล่วงล้ำลำแม่น้ำทั่วประเทศ ที่ปลูกสร้างตั้งแต่วันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2537 ถึงวันที่ 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560 (ณ) อาคารหรือสิ่งปลูกสร้างเพื่อใช้สำหรับวิถิชุมชนดั้งเดิม” โดยไม่ได้ให้ความหมายของคำว่า “วิถิชุมชนดั้งเดิม” ไว้ว่าอย่างไรเป็นวิถิชุมชนดั้งเดิม ทำให้เกิดความขัดแย้งในการบังคับใช้กฎหมาย เนื่องจากแต่ละชุมชนที่มีลักษณะทางกายภาพที่แตกต่างกันจึงเป็นการเปิดช่องให้เจ้าทำใช้ดุลพินิจในการอนุญาตได้อย่างกว้างขวาง เพราะเป็นถ้อยคำที่มีความหมายเฉพาะในทางวิชาการหรือเป็นถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับคุณค่าบางประการและอาจเห็นต่างกันได้ตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจทำให้เจ้าทำใช้ดุลพินิจพิจารณาให้ชุมชนในบางพื้นที่ที่ปลูกสร้างอาคารบ้านเรือนหรือสิ่งล่วงล้ำอื่นใดลงไปแม่น้ำ ลำคลอง ทะเล ชายหาดสาธารณะ โดยไม่ได้ขออนุญาตเกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาดังกล่าวได้รับยกเว้น และไม่ต้องรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างดังกล่าว

ออกไป ในขณะที่อีกบางพื้นที่ที่มีลักษณะทางกายภาพใกล้เคียงกันหรือคล้ายกันอาจไม่ได้รับการอนุญาตทั้งที่สิทธิชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมซึ่งเป็นสิทธิตามรัฐธรรมนูญให้ความคุ้มครองและรับรองไว้

ประเด็นปัญหาที่สาม การที่ประกาศกระทรวงคมนาคม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแจ้งและการพิจารณาอนุญาตปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำแม่น้ำที่ออกตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 32/2560 ข้อ 7 กำหนดว่า “เพื่อประโยชน์ควบคุมและกำกับดูแลสิ่งปลูกสร้างล่วงล้ำลำแม่น้ำให้กำหนดเงื่อนไขแนบท้ายหนังสือแสดงการขึ้นทะเบียน หรือหนังสืออนุญาต ดังนี้ (6) ห้ามโอนสิทธิในการปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำแม่น้ำโดยทางนิติกรรมสำหรับสิ่งล่วงล้ำลำแม่น้ำประเภทบ้านพักอาศัย หากฝ่าฝืน ให้เจ้าทำมีอำนาจเพิกถอนการขึ้นทะเบียน หรือการอนุญาต” ซึ่งหมายความว่า สิ่งล่วงล้ำลำแม่น้ำประเภทบ้านพักอาศัยสามารถทอดทอดทางมรดกในฐานะทายาทโดยธรรมได้ตราบใดที่สิ่งปลูกสร้างนั้นยังมีลักษณะโดยสภาพและความปลอดภัย โดยที่ไม่มีการระบุไว้ว่า การรับโอนสิทธิดังกล่าวต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ของผู้รับโอนสิทธิอย่างแท้จริงในการใช้ประโยชน์พักอาศัย ซึ่งหากทายาทของผู้ได้รับอนุญาตไม่ได้รับโอนสิทธิจะต้องประสบความเดือดร้อน เนื่องจากไม่มีที่พักอาศัย

ประเด็นปัญหาที่สี่ การที่รัฐมนตรีกระทรวงคมนาคมอาศัยอำนาจตามความในข้อ 4 แห่งคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 32/2560 เรื่อง การบรรเทาความเสียหายให้แก่ประชาชนในกรณีปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำแม่น้ำ ออกประกาศกระทรวงคมนาคม เรื่อง การยกเว้นค่าตอบแทนรายปีสำหรับสิ่งล่วงล้ำลำแม่น้ำบางประเภท ซึ่งประกาศ ณ วันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2560 กำหนดให้สิ่งล่วงล้ำลำแม่น้ำประเภทกระชังเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และสิ่งล่วงล้ำลำแม่น้ำสำหรับการประกอบอาชีพในภาคเกษตรได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียค่าตอบแทนรายปี ซึ่งกระชังเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำกฎกระทรวงฉบับที่ 64 (พ.ศ. 2537) ไม่ได้กำหนดลักษณะของเครื่องมือทำประมงตามข้อ 5(3) ไว้โดยเฉพาะ ซึ่งตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายว่า เครื่องมือทำประมงต้องเป็นสิ่งที่ใช้อำนวยความสะดวกในการได้มาซึ่งสัตว์น้ำโดยอาจใช้ในการจับ ดัก ล่อ ทำอันตรายหรือฆ่าสัตว์น้ำ หรือใช้ในการเก็บสัตว์น้ำในที่จับสัตว์น้ำ ดังนั้น เมื่อกระชังเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำมิได้สร้างขึ้นสำหรับการจับสัตว์น้ำหรือเก็บสัตว์น้ำ แต่เป็นเพียงเครื่องมือสำหรับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเพื่ออุปโภคหรือจำหน่ายเท่านั้น จึงไม่เข้าลักษณะของเครื่องมือทำประมงที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียค่าตอบแทนเป็นรายปี รวมถึงกรณีสิ่งล่วงล้ำลำแม่น้ำสำหรับการประกอบอาชีพในภาคเกษตรที่ตามประกาศดังกล่าวไม่ได้กำหนดประเภทที่กฎหมายยกเว้นให้ จึงถือว่าให้ได้รับยกเว้นทั้งหมด แต่ตามกฎหมายกระทรวงฉบับที่ 64 (พ.ศ. 2537) ได้ระบุไว้ชัดเจนแล้วในข้อ 5(4) ยกเว้นให้สำหรับท่อสูบน้ำเข้า-ออกที่ปลูกสร้างขึ้นเพื่อการเกษตรหรือใช้ในที่อยู่อาศัยอยู่แล้ว เพราะถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมและถือเป็นการบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกรที่น่าจะเพียงพอตามหลักการใช้สาธารณสมบัติประเภทนี้ โดยไม่มีการกำหนดมาตรการบรรเทาภาระความเดือดร้อนด้วยการลดหย่อนค่าตอบแทนเสียก่อนแทนการยกเว้นค่าตอบแทนรายปีทั้งหมดทุกประเภทเสียทีเดียว

จากการศึกษาค้นคว้าทางกฎหมายเกี่ยวกับคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 32/2560 เรื่อง การบรรเทาความเสียหายให้แก่ประชาชนในกรณีปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งล่วงล้ำลำแม่น้ำ ผู้ศึกษาพบว่า ข้อเสนอแนะ คือ

1. ปัญหาเกี่ยวกับการอนุญาตให้ปลูกสร้างอาคารและสิ่งอื่นใดล่วงล้ำแม่น้ำ ผู้ศึกษาพบว่า ข้อเสนอแนะ คือ ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมและยกเลิกความในข้อ 6 (1) (2) ของประกาศกระทรวงคมนาคม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแจ้งและการพิจารณาอนุญาตปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำแม่น้ำที่ออกตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 32/2560 เพื่อให้การใช้ดุลพินิจของเจ้าท่า ในการอนุญาตให้ปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำแม่น้ำมีความชัดเจนยิ่งขึ้น และเป็นการบรรเทาความเสียหายให้แก่ประชาชนริมน้ำที่ปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างล่วงล้ำลำแม่น้ำ รวมถึงสิ่งล่วงล้ำที่ใช้สำหรับวิถิชุมชนดั้งเดิม เป็นว่า

“ข้อ 6 ประเภทของอาคารและสิ่งล่วงล้ำลำแม่น้ำที่พึงอนุญาตได้ มีดังต่อไปนี้

- (1) ท่าเทียบเรือ
- (2) สะพานปรับระดับและโป๊ะเทียบเรือ
- (3) สะพานข้ามแม่น้ำหรือสะพานข้ามคลอง
- (4) ท่อหรือสายเคเบิล
- (5) เขื่อนกันน้ำเซาะ
- (6) คานเรือ
- (7) โรงสูบน้ำ
- (8) กระชังเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
- (9) ท่าเทียบเรือชนิดทางลาดในแม่น้ำโขง
- (10) ปะการังเทียม
- (11) ท่อลอด
- (12) แพลตูปน้ำ
- (13) เขื่อนกันทรายกันคลื่น
- (14) ฝ่ายน้ำล้น
- (15) สะพานทางเดิน
- (16) อาคารหรือสิ่งปลูกสร้างเพื่อใช้สำหรับวิถิชุมชนดั้งเดิม การประกอบอาชีพในภาคการเกษตร และศาสนสถาน
- (17) สิ่งปลูกสร้างส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจที่สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ของทางราชการ”

2. ปัญหาเกี่ยวกับการตีความคำว่า “อาคารหรือสิ่งปลูกสร้างเพื่อใช้สำหรับวิถีชุมชนดั้งเดิม” ผู้ศึกษาพบว่า มีข้อเสนอแนะ คือ ปรับปรุงเพิ่มเติมความในข้อ 6 ของประกาศกระทรวงคมนาคม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแจ้งและการพิจารณาอนุญาตปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำแม่น้ำที่ออกตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 32/2560 เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีความชัดเจนยิ่งขึ้น และผู้อยู่ใต้บังคับของกฎหมายที่มีอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างเพื่อใช้สำหรับวิถีชุมชนดั้งเดิมได้รับรองและคุ้มครองสิทธิชุมชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยเพิ่มเติมวรรคสอง เป็นว่า

“วิถีชุมชนดั้งเดิม” หมายความว่า กลุ่มบุคคลที่ยังมีความเป็นพื้นบ้านและมีการดำเนินวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมในสภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมที่สืบสายมาว่าหนึ่งร้อยปี และยังคงอาศัยจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือศิลปวัฒนธรรม โดยยึดโยงเข้าด้วยกันด้วยความเชื่อว่ามีพื้นเพและแบบแผนในการดำเนินชีวิตแบบเดียวกันและอาศัยแหล่งทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเป็นฐานในการดำรงชีพร่วมกัน”

3. ปัญหาเกี่ยวกับการโอนสิทธิในการปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำแม่น้ำ ผู้ศึกษาพบว่า มีข้อเสนอแนะ คือ ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมความในข้อ 7 (6) ของประกาศกระทรวงคมนาคม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแจ้งและการพิจารณาอนุญาตปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำแม่น้ำที่ออกตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 32/2560 เพื่อเป็นการบรรเทาความเสียหายให้แก่ประชาชนในกรณีปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งล่วงล้ำลำแม่น้ำที่เป็นไปเท่าที่จำเป็น ซึ่งหากผู้รับโอนสิทธิไม่ได้เดือดร้อนเรื่องที่อยู่อาศัยอย่างแท้จริงก็สมควรได้รับโอนสิทธิ ทั้งยังเป็นการเปิดโอกาสให้ฝ่ายปกครองได้ใช้ดุลพินิจในการพิจารณาคุณสมบัติของผู้ขออนุญาตก่อนจะมีคำสั่งอนุญาตหรือไม่อนุญาตอันเป็นทบทวนคำสั่งอีกครั้ง เป็นว่า

“ข้อ 7 เพื่อประโยชน์ในการควบคุมและกำกับดูแลสิ่งปลูกสร้างล่วงล้ำลำแม่น้ำ ให้กำหนดเงื่อนไขแนบท้ายหนังสือแสดงการขึ้นทะเบียน หรือหนังสืออนุญาต ดังนี้

(6) ห้ามโอนสิทธิในการปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำแม่น้ำโดยทางนิติกรรมสำหรับสิ่งล่วงล้ำลำแม่น้ำประเภทบ้านพักอาศัย เว้นแต่เป็นการตกทอดทางมรดกแก่ทายาทโดยธรรม เพื่อประโยชน์ในการอยู่อาศัย และได้รับอนุญาตจากเจ้าท่าแล้ว หากฝ่าฝืน ให้เจ้าท่ามีอำนาจเพิกถอนการขึ้นทะเบียน หรือการอนุญาต”

4. ปัญหาเกี่ยวกับการเสียค่าตอบแทนสิ่งล่วงล้ำลำแม่น้ำ ผู้ศึกษาพบว่า มีข้อเสนอแนะ คือ ยกเลิกความในประกาศกระทรวงคมนาคม เรื่อง ยกเว้นค่าตอบแทนรายปีสำหรับสิ่งล่วงล้ำลำแม่น้ำบางประเภท และออกประกาศกระทรวงคมนาคมฉบับใหม่แทน เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้ได้รับอนุญาตให้ปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำแม่น้ำทุกคนที่ต้องเสียค่าตอบแทนในการใช้สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับประชาชนใช้ร่วมกันแบบเฉพาะราย เนื่องจากกระชังเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำหรือสิ่งล่วงล้ำลำแม่น้ำสำหรับการประกอบอาชีพในภาคการเกษตรถือเป็นสิ่งล่วงล้ำลำแม่น้ำที่มีไว้เพื่อประโยชน์ส่วนตนจึงไม่ควรได้รับการยกเว้นค่าตอบแทนรายปี เป็นว่า

“ประกาศกระทรวงคมนาคม เรื่อง ลดหย่อนค่าตอบแทนรายปีสำหรับสิ่งล่วงล้ำแม่น้ำ

อาศัยอำนาจตามความในข้อ 4 แห่งคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติฉบับที่ 32/2560
 ตั้ง ณ วันที่ 4 กรกฎาคม 2560 เรื่อง การบรรเทาความเสียหายให้แก่ประชาชนในกรณีปลูกสร้างอาคารหรือสิ่ง
 อื่นใดล่วงล้ำแม่น้ำ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมจึงออกประกาศกำหนดให้สิ่งล่วงล้ำแม่น้ำได้รับ
 ลดหย่อนค่าตอบแทนรายปี ตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง ฉบับที่ 64 (พ.ศ. 2537) ออกตามความใน
 พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช 2456 จนกว่าจะมีกฎกระทรวงกำหนดวิธีการ
 และอัตราการเสียค่าตอบแทนซึ่งออกตามความใน มาตรา 117 ทวิ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือ
 ในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช 2456 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย (ฉบับ
 ที่ 17) พ.ศ. 2560 โดยให้เสียค่าตอบแทนเป็นรายปี ตารางเมตรละ 5 บาท สำหรับการปลูกสร้างอาคารหรือสิ่ง
 อื่นใดล่วงล้ำแม่น้ำ ดังต่อไปนี้

(1) กระชังเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

(2) สิ่งล่วงล้ำแม่น้ำสำหรับการประกอบอาชีพในภาคการเกษตร”

ข้อเสนอแนะนี้จะทำให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้ได้รับอนุญาตให้ปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำแม่น้ำทุกคน
 ซึ่งต้องเสียค่าตอบแทนตามหลักการใช้สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับประชาชนใช้ร่วมกันแบบเฉพาะราย

เอกสารอ้างอิง

วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์. คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เรียงมาตรา บรรพ 4 ทรัพย์สัน. กรุงเทพมหานคร:

กองทุนศาสตราจารย์ ดิเรกทิพย์, 2545.

จุฑามาศ นิสารัตน์. คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยทรัพย์ LW 204. กรุงเทพมหานคร :

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2542.

ชาญชัย แสวงศักดิ์. คำอธิบายกฎหมายปกครอง. พิมพ์ครั้งที่ 20, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2556.

บรรศักดิ์ อูวรรณ. กฎหมายมหาชน เล่ม 3 ที่มาและนิติวิธี. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2538.

รวินท์ ลีละพัฒนะ. กฎหมายมหาชนเบื้องต้นอธิบายหลักกฎหมายไทยและหลักกฎหมายอังกฤษ. กรุงเทพมหานคร:

สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2555.

สมยศ เชื้อไทย. หลักกฎหมายมหาชนเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2557.

วรพจน์ วิรุตพิชญ์. สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. กรุงเทพมหานคร:

สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2543.

ณัฐพงษ์ โปษะบุตร. กฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากร. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: ศรีเมืองการพิมพ์, 2532.